

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till
landskapslag angående ändring av land-
skapslagen om rätt att idka näring i
landskapet Åland.

När landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa i riket gällande författningar rörande livsmedel (43/77) den 1 maj 1978 träder i kraft, pålägges näringsutövare som försäljer livsmedel skyldighet att förse sina varor med bruksanvisningar avfattade på svenska. Ehuru denna bestämmelse är av väsentlig betydelse med hänsyn till möjligheterna för landskapets invånare att komma tillrätta i det dagliga livet så gäller dock den begränsningen att bestämmelsen avser enbart handel med livsmedel. Beträffande all övrig varuförsäljning gäller således att bruksanvisningar icke behöver tillhandahållas. Detta förhållande är otillfredsställande, eftersom många allmänt saluförda varor i dag till funktionen är så invecklade att någon form av bruksanvisning är nödvändig. Behov härav föreligger särskilt beträffande tekniskt avancerade kapitalvaror, en varutyp som till följd av levnadsstandardens stegring säljes allt allmänare. Visserligen är varor av ifrågasvarande art på försorg av tillverkare, importör eller säljare ofta försedda med någon form av bruksanvisning men många gånger saknas dylika anvisningar eller också är de ej avfattade på svenska.

För att komma tillrätta med ovanangivna missförhållanden föreslår landskapsstyrelsen att i en ny 23a § i landskapslagen om rätt att idka näring skulle stadgas om skyldighet för näringsutövare att förse vissa varor med bruksanvisningar i skrift eller bild varvid eventuella skriftliga anvisningar skulle vara avfattade på svenska. Denna skyldighet föreslås omfatta endast sådana varor beträffande vilka det måste anses att anvisningar är behövliga.

Det är givet att svårigheter många gånger kan uppstå då det gäller att fastställa huruvida anvisningar är behövliga eller ej. Utgående från en objektiv måttstock bör emellertid behov av anvisningar vanligen anses föreligga om varans funktionssätt annars ej kan fastställas utan svårighet eller inom rimlig tid. Behov av anvisningar bör även anses föreligga om felaktig användning kan medföra skador på varan eller dess omgivning. Av sakens natur följer att bestämmelsen beträffande rätt att i vissa fall tillhandahålla endast muntliga anvisningar bör tolkas snävt. Sålunda bör köparen vara skyldig att åtnöja sig med muntliga anvisningar endast i det fall att det är uppenbart att en

enkel och kortfattad förklaring kan ges beträffande användningen eller funktionen av varan i fråga och att risk ej bör anses föreligga att de givna anvisningarna faller köparen ur minnet.

Av det anförda följer att anvisningar ej behöver ges om det är uppenbart att oklarhet beträffande funktionssättet ej kan uppstå eller om det genom att pröva olika uppenbara alternativ går att relativt snabbt och utan fara för skador sluta sig till den rätta användningen av varan.

Som av det sagda framgår kommer de nya reglerna i stort sett att beröra endast dyrare varor, varför kostnaden för uppgörandet av bruksanvisningar i regel kommer att utgöra endast en ringa del av varans totala kostnad. Eftersom en stor grupp - kanske övervägande delen - av de varor på vilka lagen blir tillämplig redan nu, på tillverkarens eller importörens försorg, förses med tillfredsställande bruksanvisningar, så är det uppenbart att köpmännen endast i ringa utsträckning kommer att åsamkas merarbete till följd av den nya lagen.

Eftersom några regler som skulle motsvara de nu föreslagna ej i den form som här föreslås existerar i riket, bör från lagens tillämpningsområde undantagas sådana näringsgrenar beträffande vilka lagstiftningskompetensen tillkommer rikets lagstiftande organ. I praktiken innebär undantagsregeln att lagen ej är tillämplig på alkoholvaror, konstgjorda gödselämnen, beredda fodermedel, utsädesvaror, skjutvapen och skjutförnödenheter, produkter av ädla metaller samt gifter och mediciner. Beträffande dessa varor är således skyldigheten att tillhandahålla bruksanvisningar beroende av eventuella bestämmelser i riket. Dylika bestämmelser existerar åtminstone beträffande mediciner och gifter. Beträffande mediciner gäller dock enligt den författning som reglerar frågan att någon uttrycklig skyldighet att avfatta anvisningarna på svenska icke föreligger.

De nu föreslagna reglerna föranleder en komplettering av straffbestämmelserna i 25 §.

Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland.

I enlighet med landstingets beslut
ändras 25 § landskapslagen den 10 april 1957 om rätt att idka
näring i landskapet Åland (11/57) samt
fogas till lagen en ny 23a §, som följer:

23a §.

Näringsutövare är skyldig att låta förse vara som han saluhåller
med tydliga anvisningar beträffande varans användning och funktion.
Anvisningarna skall vara avfattade i skriftlig form eller framställda
i bild. Skriftliga anvisningar skall vara avfattade på svenska.

Skyldighet att förse vara med anvisningar enligt 1 mom. föreligger
ej om det är uppenbart att upplysningar beträffande varans användning
eller funktion ej är erforderliga eller om det bör anses skäligt att
varuköparen åtnöjer sig med muntliga anvisningar. I sistnämnda fall
är näringsutövaren skyldig att tillhandahålla de anvisningar som kan
anses erforderliga.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas ej på utövare av näringar
som avses i 11 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland.

25 §.

Den som utövar näring utan att därförinnan ha gjort föreskriven
anmälan eller utan att ha utverkat tillstånd i de fall där sådant
erforderas, eller på annat sätt bryter mot denna landskapslag eller
föreskrifter som utfärdats i stöd därav, skall straffas med böter.
Den som utövar näring i strid med 3 eller 4 § skall straffas med minst
100 dagsböter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

Mariehamn den 15 februari 1978

L a n t r å d

Lagberedningssekreterare

Alarik Häggblom
Alarik Häggblom
Christer Jansson
Christer Jansson.